

ضابطین قضایی

محمود دادرس

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۲/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۳/۱۵

چکیده

کلمه ضابط از ریشه ضبط گرفته شده و در لغت به معنای نگاهدارنده، حفظ کننده، حاکم والی و مفتش و آنکه را از جانب سلطان اداره می‌کند می‌باشد. ضابطین دادگستری که جمع ضابط می‌باشند در اصطلاح به جمع مامورین دولتی که بازوی اجرایی دادرها و دادگاه‌ها در انجام وظایفشان می‌باشند اطلاق می‌شود. ضابطین - چه خاص و چه عام تحت نظارت و تعلیمات مقام قضائی انجام وظیفه می‌نمایند که ریاست نظارت بر ضابطین دادگستری از هر حیث که به عنوان ضابط بر عهده دادستان بوده و در صورت تخلف در عمل جرم بوده و پس از رسیدگی به ۳ ماه تا یک سال انفصال از خدمت دولتی محکوم خواهند شد. مرجع ضابطین دادگستری به عنوان یکی از سازمان‌های وابسته به نهاد دادرسی یکی از مهمترین وظایف را در راستای تحقق بخشیدن به عدالت کیفری به عهده دارند و به دلیل نوع حساسیت و اهمیت این وظیفه و نقش آن در اصلاح جامعه و ارباب مجرمین و درنهایت گرفتارشدن آن در چنگال عدالت و حفاظت از حقوق. آزادی‌های افراد جامعه ضرورت دارد توجهی ویژه از هر حیث در راستای تقویت این مرجع از طرف مسئولان امر به عمل آید.

واژگان کلیدی: ضابط، وظایف ضابطین، جرم، قانون، ضابطین دادگستری

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مراحل رسیدگی به جرم، مرحله کشف جرم می‌باشد. به گونه‌ای که می‌توان گفت سنگ بنای دادرسی‌های کیفری مرحله کشف جرم است. چرا که اقدام به موقع در کشف جرم، حفظ صحنه جرم، جمع‌آوری و دلایل و مدارک وقوع و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن مظنونین و متهمین می‌تواند سرنوشت پرونده کیفری را از همان ابتدا مشخص نماید.

براین اساس، مرحله کشف جرم یک امر کاملاً تخصصی بوده که انجام آن مستلزم داشتن علاقه، دانش، تخصص و تجربه کافی می‌باشد که انجام آن اصولاً بر عهده پلیس قضایی می‌باشد. که در کشور ما با توجه به اینکه پلیس قضایی وجود ندارد، این وظیفه بر عهده ضابطین قضایی گذاشته شده است. با توجه به اهمیت مرحله کشف جرم، ضابطین قضایی می‌بایست آشنایی لازم با ضوابط، اصول و قواعد حاکم بر وظایف و اختیارات خود را داشته باشند.

مفهوم لغوی ضابط

کلمه ضابط از ریشه ضبط گرفته شده و در لغت به معنای نگاهدارنده، حفظ کننده، حاکم والی و مفتش و آنکه را از جانب سلطان اداره می‌کند می‌باشد بنابراین ضابط کسی است که اختیارات زیادی در ابعاد مختلف اعم از امور اجرایی و مالی دارد و حافظ امنیت و رفاه و نظم محل خدمت می‌باشد.

تعریف ضابطین دادگستری

الف) تعریف ضابطین دادگستری در قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب سال ۱۳۷۸ ه.ش: دوم ۱۵ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری تعریف ضابطین دادگستری چنین بیان شده است ضابطین دادگستری مأمورانی هستند که تحت تعلیمات قضایی در کشف جرم و بازجویی مقدماتی و حفظ آثار و دلایل جرم را از فرار و مخفی شدن متهم را ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی به موجب قانون اقدام می‌نمایند.

ضابطین دادگستری که جمع ضابط می‌باشد در اصطلاح به جمع مامورین دولتی که بازوی اجرایی دادسراها و دادگاه‌ها در انجام وظایفشان می‌باشند اطلاق می‌شود.

ضابطین در ق. ا.د.ک به دو گروه کلی تقسیم می‌شوند:

ضابطین عام

ضابطین خاص

برابر بند ۸ ماده ۴ قانون نیروی انتظامی مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۷ وظایفی که بر عهده ضابطین قوه-
ی قضائیه در نیروی انتظامی به شرح ذیل می باشد.

مبارزه با مواد مخدر

مبارزه با قاچاق

مبارزه با مفاسد و منکرات

پیشگیری از وقوع جرم

کشف جرم

بازرسی و تحقیق

حفظ و آثار دلایل جرم

دستگیری متهمین و مجرمین و جلوگیری از فرار و اختفاء آنها

اجراء و ابلاغ احکام قضائی

بنابراین با توجه به بند ۸ ماده قانون نیروهای انتظامی جمهوری اسلامی ایران از بین پرسنل
نیروی انتظامی تنها کسانی که وظایف مذکور در این بند را به عهده دارند و ضابطین دادگستری
شناخته می شوند، نه همه آنها ؛ بنابراین اطلاق ضابط دادگستری به تمامی نیروهای انتظامی صحیح
نمی باشد.

ضابطین خاص

ضابطین خاص مامورین دولتی هستند که به شکلی خاص و در اموری معلوم از طرف دادستانی
و دستگاه قضائی ماموریت های معینی بر عهده آنها گذاشته می شود که به صورت عام نمی توانند در
کلیه جرایم مداخله کننده مانند مامورین جنگل بانی، پلیس راه آهن، مامورین گمرکات و بنادر-

ضابطین نظامی، سپاه پاسداران، وزارت اطلاعات، نیروی مقاومت بسیج، فرمانده هوایما، مامورین شهرداری.

ضابطین - چه خاص و چه عام تحت نظارت و تعلیمات مقام قضائی انجام وظیفه می‌نمایند که ریاست نظارت بر ضابطین دادگستری از هر حیث که به عنوان ضابط بر عهده دادستان بوده و در صورت تخلف در عمل جرم بوده و پس از رسیدگی به ۳ ماه تا یک سال انفصال از خدمت دولتی محکوم خواهند شد .

برابر قانون سلسله مراتب قضایی و اداری از نظر اجرای مقررات اداری تمامی قضات دادسرا تحت نظارت و ریاست دادستان هستند حتی در اجرای مقررات و قواعد دادرسی در تعقیب متهم در بعضی از موارد ملزم به تبعیت از نظر دادستان می‌باشند و حق مخالفت با نظر دادستان را ندارند .

علاوه بر این دادستان ریاست و نظارت بر عملکرد ضابطین دادگستری دارد و این ریاست و نظارت تنها در محدوده امور قضایی محموله می‌باشد و فراتر از آن نیست زیرا پرسنل نیروی انتظامی در چارچوب سازمانی خود تابع سلسله مراتب فرماندهی هستند.

و حسب دستور ممکن است همان پرسنل اداری بنا بر نیاز در ساعت های مختلف از شبانه روز در اقدامات انتظامی و امنیتی همکاری نمایند لذا در تعیین نیروها و ریاست اداری و سازمانی تابع دستور دادستان نیستند بلکه تابع مقررات اداری خود و دستورات فرماندهی خود می‌باشند.

ضابطین در انجام وظایف قانونی خود باید مقررات را رعایت کنند به طوری که عدم رعایت آن مقررات موجب تعقیب انتظامی یا کیفری آن‌ها خواهد شد. اما این امر باعث نمی‌شود که در بعضی امور ضابطین نتوانند در مقام اجرای وظایف و تکالیف قانونی ارجاعی خود متوسل به رفتار خشونت‌آمیز علیه متهمین و مرتکبین به جرم شوند آن جایی که مجرم در حال تعرض به جان و حیثیت افراد می‌باشد این توسل نیازی به دستور قضایی ندارد و نمی‌تواند در جایز بودن آن تردید داشت.

مثلا اعمال خشونت‌آمیز در حد رفع خطر و دستگیری فردی که در حال ارتکاب قتل است یا محل مواد مخدر بدون دستور قضایی امری منطقی بوده زیرا که وقت‌کشی و استیذان منجر به وقوع

۱. ماده ۶۳ ق. ا.د.ک ، منبع آیین دادرسی کیفری ، دکتر رجب گلدوست جویباری ، ص ۷۹

۲. آیین دادرسی کیفری ، دکتر رجب گلدوست جویباری ، ص ۸۶

قتل، فرار مجرم یا جرم دیگری می‌شود.

از نظر حقوقی این گونه رفتارها جرایم مشهود نام دارند که ضابطین دادگستری در مواجهه با جرم مشهود بدون نیاز به دستور مقام قضایی نه تنها حق مداخله در آن می‌باشند. تعریف جرم مشهود در ماده ۲۱ قانون آیین دادرسی کیفری مقرر گردیده که چون خارج از بحث حاضر است از ورود به آن پرهیز می‌نماییم.

ضرورت وجودی ضابطین دادگستری

دستگاه قضایی کشوری در راستای تحقق بخشیدن به مفاد ۱۵۶ قانون اساسی به ویژه بند چهارم این اصل، علاوه بر قوانین خوب پیشرفته، به یک نیروی مستعد و کارآمد نیز در جهت کشف و تحقیق جرایم و کلیه اقدامات مرتبط با این امر را از قبیل حفظ آثار و دلایل جرم، دستگیری متهمان مجرم و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهمان نیاز دارد که در حال حاضر به موجب قانون، ضابطین دادگستری به عنوان بازوی اجرایی قوه قضائیه مشغول انجام وظایف قانونی خود می‌باشند

از آنجایی که انجام اینگونه وظایف با حقوق و آزادی‌های فردی و اجتماعی و نظم عمومی جامعه و نیز به نوعی با مفاد اصل ۲۲ قانون اساسی مرتبط می‌باشد ضرورت دارد که یک پلیس قضایی ورزیده، آگاه، تعلیم‌دیده، مسلط بر وظایف و مقررات نیروی انتظامی عهده دار چنین مسئولیت‌های حساسی باشد تا از این رهگذر، حقوق و آزادی‌های قانونی و مشروع افراد جامعه بدون هیچگونه عذر و بهانه‌ای محترم شمرده و مراعات گردد.

اجرای وظیفه کشف جرایم به جهت اهمیتی که در سلسله اقدامات مربوط به نهاد دادرسی دارد همواره مورد توجه مسئولان امر بوده است به طوری که به محض وقوع ساده‌ترین جرم در سطح جامعه بلافاصله همه نگاه‌ها به سمت مرجع کشف جرم جلب شده وقوع کشف جرم واقع شده را در حداقل زمان ممکن دارند اقدامات و فعالیت‌های قضایی سایر مراجع کیفری تا حدود بسیار زیادی به نحوه ی کارکرد این مرجع وابسته است و فعالیت مراجع مزبور جهت رسیدگی به جرایم و اجرای احکام زمانی شروع می‌گردد که این مرجع وظیفه جرم‌یابی خود را با تکنیک‌ها و تاکتیک‌های روز آمد و اصول پلیس علمی انجام داده باشد و کوچکترین ضعف، نقص و بی‌توجهی در این مرحله از اقدامات مربوط به کشف جرایم برابر تجارب موجود به هیچ وجه قابل جبران نبوده و در خاتمه رسیدگی قضایی مشهود

۱. حسن رحیمی، قاضی دادگستری وظایف و اختیارات ضابطین دادگستری

می‌باشد به طوری که در اکثر اوقات ابهامات و پیچیدگی‌های بزرگی در روند رسیدگی به موضوع وجود می‌آورد که در نهایت منجر به فرار مجرم از چنگال عدالت و بلا مجازات ماندن می‌شود.

بدون شک تا زمانی که علوم و متون مورد استفاده در بخش کشف جرایم از جدیدترین و پیشرفته‌ترین یافته‌های پلیسی نباشد این مرجع نخواهد توانست وظیفه بسیار مهم و سرنوشت ساز خود را به نحو احسن انجام دهد.

شاید بتوان گفت: منشأ بی‌نظمی‌ها رجوع مرجوع‌ها اجتماعی بلامجازات ماندن مجرمان در اثر کشف نشدن جرایم و عدم اثبات آن در مراجع قضایی و موفق به فرار شدن مجرمان از چنگال عدالت نهفته است.

ضرورت وجود ضابطین دادگستری به عنوان مرجع کشف جرایم که یکی را از موضوعات بسیار مهم حقوق جزایی شکلی می‌باشد تا آنجاست که گفته شده است.

به تجربه ثابت شده است آنچه موجب اصلاح جامعه و ارباب مجرمین می‌گردد شدت مجازات نبوده بلکه پلیس قضایی ورزیده و قضاوت متخصص هستند که هر نوع جرم را کشف و فاعل آن را به مجازات می‌رسانند به طوری که هیچ مجرمی بدون مجازات نمانده و هیچ بی‌گناهی گرفتار عقاب نگردد که این امر وظیفه اصلی و هدف نهایی حقوق جزایی شکلی آیین دادرسی کیفری است.

بدین ترتیب ملاحظه می‌شود که مرجع ضابطین دادگستری به عنوان یکی از سازمان‌های وابسته به نهاد دادرسی یکی از مهمترین وظایف را در راستای تحقق بخشیدن به عدالت کیفری به عهده دارند و به دلیل نوع حساسیت و اهمیت این وظیفه و نقش آن در اصلاح جامعه و ارباب مجرمین و در نهایت گرفتار شدن آن در چنگال عدالت و حفاظت از حقوق آزادی‌های افراد جامعه ضرورت دارد توجه ویژه‌ای از هر حیث در راستای تقویت این مرجع از طرف مسئولان امر به عمل آید.

جایگاه ضابطین دادگستری در حقوق کیفری

در تصمیمات علم حقوق کیفری به معنای عام به عنوان شعبه‌ای از حقوق عمومی داخلی و به شاخه‌های زیر قابل تقسیم بندی می‌باشد:

۱) حقوق جزایی عمومی

۲) حقوق جزایی اختصاصی

۳) حقوق جزایی بین المللی

۴) آیین دادرسی کیفری باتوجه به آیین دادرسی کیفری

به موجب م ا ق آ د ا ع در امور کیفری عبارت است از مجموعه اصول و مقرراتی که به منظور کشف و تحقیق جرایم و تعقیب مجرمان و نحوه رسیدگی و صدور رأی تجدید نظر و اجرای احکام و تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضایی وضع شده است

ملاحظه می‌گردد که وظیفه کشف جرایم، تعقیب مجرمان و نحوه رسیدگی و صدور رأی و تجدید نظر و اجرای احکام و تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضایی وضع شده است ملاحظه می‌گردد که وظیفه کشف جرایم تعقیب مجرمان و سایر وظایف مرتبط با آن در حال حاضر به موجب ماده ۱۵ ق آ ع ا تحت تعلیمات قضایی به عهده مرجعی به نام مرجع ضابطین دادگستری در نیروی انتظامی قرار داده شده است به همین دلیل است که گفته می‌شود موضوع ضابطین دادگستری یکی از موضوعات مهم در رشته آئین دادرسی کیفری محسوب می‌شود

با عنایت به مأموریت‌ها و وظایف نیروی انتظامی به عنوان ضابط دادگستری که در شقوق نه گانه ذیل بند ۸ م ۴ قانون نیروی انتظامی اخذ می‌شد ضرورت دارد که مأموران شاغل در این سازمان با اینگونه مباحث قضایی آشنایی کامل داشته باشند.

بعد از پیروزی شکوهمند اسلامی اولین نهاد انتظامی قضایی که تأسیس شد کمیته انقلاب اسلامی بود که فعالیت خود را بلافاصله پس از پیروزی انقلاب شروع کرد و در امر مبارزه با مواد مخدر، مبارزه با منکرات و ... انجام وظیفه می‌نمود سپس سازمان پلیس قضایی در سال ۵۹ تشکیل و عهده دار امور ابلاغ و اجرای اوراق قضایی دادگستری گردید تا اینکه در سال ۱۳۶۹ کلیه نیروهای انتظامی گردید که وظایف قضایی این نیرو در شقوق ۹ گانه بند ۸ ماده ۴ این قانون احصا گردیده است و هم اکنون برابر همین وظایف پیش بینی شده و تکالیف و اختیارات مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری و قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب و آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری انجام وظیفه می‌نمایند.

وظایف کلی ضابطین دادگستری

وظایف کلی ضابطین دادگستری پس از وقوع جرایم به موجب مفاد ۱۵ و ۱۶ ق آ د در امور

کیفری:

(۱) کشف جرم

(۲) حفظ آثار و دلایل جرم

(۳) جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم

(۴) بازجویی مقدماتی

(۵) ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی

(۶) اجرای دستورهای قضایی

گفتنی است دانشمندان علم حقوق کلیه اقداماتی که از بدو وقوع تا ختم قضیه (اجرای حکم) مورد نیاز بوده را به پنج مرحله تقسیم بندی و مسئولیت اجرای اقدامات مربوط به هر مرحله را به تناسب ساختار سازمانی موقعیت تخصص و صلاحیت قانونی به یکی از مراجع انتظامی و کیفری پیش بینی شده در آیین دادرسی کیفری محول کرده‌اند که عبارتند از:

مرحله اول: کشف جرم که به عهده ضابطین دادگستری (پلیس قضایی) می‌باشد.

مرحله دوم: تحقیقات مقدماتی که به عهده بازپرس می‌باشد.

مرحله سوم: تعقیب که به عهده دادستان می‌باشد.

مرحله چهارم: رسیدگی و صدور حکم که به عهده حاکم دادگاه‌ها است.

مرحله پنجم: اجرای حکم که دادسرا به عهده دارد.

در تقسیم بندی مراحل ۵ گانه ۹ مذکور یکی از اصلی ترین و مهمترین اقدامات که کشف جرم می‌باشد به ضابطین دادگستری محول گردیده است که این مرحله مقم بر سایر مراحل می‌باشد.

وظایف کلی ضابطین دادگستری هم حول این محور اصلی تعیین کننده است یعنی کشف جرم پیش بینی گردیده است البته ذکر این مطلب بران معنا است که ضابطین دادگستری به جز کشف جرایم وظایف دیگری به عهده ندارد همان طور که گفته شد به موجب م ۱۶ ق آ د در امور کیفری

ضابطین دادگستری مکلفند دستورهای مقام قضایی را اجرا کنند شاید اجرای این دستورهای قضایی خارج از موضوع مربوط به کشف جرم و در ارتباط با سایر دستورهای قضایی خارج از موضوع مربوط به کشف و در ارتباط با سایر موضوعات مراحل ۵ گانه یعنی تحقیقات مقدماتی تعقیب اجرای حکم باشد.

تصمیمات ضابطین دادگستری

به موجب اخیر ماده ۱۵ ق آ د ع ا در امور کیفری به طور کلی ضابطین دادگستری به اعتبار اینکه صلاحیت اقدام در مورد کلیه جرایم را دارد و یا اینکه صرفاً مجاز به انجام وظیفه در رابطه با جرایم خاصی می‌باشند به دو دسته «ضابطین عام و ضابطین خاص» تقسیم می‌شوند البته در خصوص جرایم نظامی گروه دیگری از ضابطین به نام ضابطین نظامی وجود دارند که در سازمان‌های قضایی نیروی مسلح در مورد جرایم ارتكابی مربوط به وظایف خاص نظامی و انتظامی ارتكابی در حین صفت اعضای نیروهای مسلح فعالیت می‌کنند به اعتقاد بعضی از حقوق‌دانان مثل مرحوم دکتر محمدعلی هدایتی علاوه بر سه گروه ضابطین چانشین نیز وجود دارد مثلاً کدخدای ده را به عنوان ضابط چانشین می‌دانند و مقصود از ضابط چانشین افراد هستند که ممکن است حتی غیر دولتی باشند ولی در حین مواجهه با ارتكاب جرم باید اقدامات اولیه را مقام ضابطین دادگستری به عمل آورند در حال حاضر هم می‌توان اعضای آموزش دیده نیروی مقاومت بسیج را به عنوان ضابطین چانشین محسوب کرد.

تقسیم ضابطین از نظر قانونگذار

به موجب قسمت اخیر ماده ۱۵ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری ضابطین دادگستری عبارتند از:

- (۱) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
- (۲) روسا و معاونان زندان نسبت به امور مربوط به زندانیان
- (۳) مأمورین نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که به موجب قوانین خاص و در محدوده وظایف محوله ضابط دادگستری محسوب می‌شوند.
- (۴) سایر نیروهای مسلح در مواردی که شورای عالی امنیت ملی تمام یا برخی از وظایف ضابط بودن نیروی انتظامی را به آنان محول کند.

۵) مقامات و مأمورانی که به موجب قوانین خاص در حدود وظایف محوله ضابط دادگستری محسوب می‌شود.

ملاک تشخیص ضابط عام و خاص

آن دسته از مأمورانی که به موجب قانون مربوطه صلاحیت اقدام در مورد کلیه جرایم را دارند ضابطين عام محسوب شده و آن دسته از مأمورانی که به موجب قانون مربوطه در دسته خاصی از جرایم و تا حدود و موضوع مشخصی صلاحیت اقدام دارند ضابطين محسوب می‌شوند.

بنابراین ملاک و معیار تعیین کننده برای ضابطين عام داشتن صلاحیت اقدام در امور کلیه جرایم بوده ضابطين خاص داشتن صلاحیت اقدام در مورد گروه خاصی از جرایم با حدود و موضوع مشخصی می‌باشد به عبارت دیگر داشتن صلاحیت اقدام در مورد کلیه جرایم ملاک معیار تعیین کننده برای ضابطين عام بوده و مابقی ضابطين که فاقد چنین صلاحیتی می‌باشد به عنوان ضابطين خاص محسوب می‌شوند.

در اینجا شاید چنین سوالی پیش بیاید که داشتن چنین صلاحیتی را در خصوص افراد مذکور در بندهایی ۵ گانه از کجا باید تشخیص داد.

در پاسخ باید گفت: با مراجعه به قوانین هر یک از گروه‌های مذکور در بندهای ۵ گانه به راحتی می‌توان چنین صلاحیت‌هایی را تشخیص داد.

نتیجه گیری

حفظ کرامت و ارزش‌های والای انسانی، احترام به آزادی‌های مشروع، حقوق شهروندی و رعایت اصول و ارزش‌های اسلامی در گرو اقدامات صحیح و عادلانه عوامل دستگاه قضائی است.

مطابق قانون نه تنها محکومیت‌ها باید بر طبق ترتیبات قانونی و اصول و موازین قضایی باشد. بلکه کشف، تعقیب جرایم، دستگیری مجرمین، تحقیق و رسیدگی به اتهامات آن‌ها نیز باید مبتنی بر رعایت قوانین و با حکم و دستور قضایی و بر مبنای ارتباط و تعامل صحیح، منطقی اجزا و عناصر فرآیند کیفری صورت گیرد و از اعمال هرگونه سلیقه شخصی و سوء استفاده از قدرت و یا اعمال هرگونه خشونت و یا بازداشت‌های غیرقانونی اجتناب شود.

ضابطين قضایی به عنوان بازوی اجرایی نظام قضایی نقش مهم و قابل توجهی در دستیابی به

عدالت کیفری و نزدیک شدن هر چه بیشتر به نظام کیفری مطلوب و کارآمد دارند. بر مبنای همین واقعیت است که سیستم‌های کیفری مختلف تلاش‌های گسترده‌ای جهت نظام مندی و کنترل قانونی توأم با اقتدار آیین دادرسی کیفری و سایر قوانین به تعیین جایگاه مصادیق و حدود اختیارات ضابطین دادگستری پرداخته است.

با توجه به سیری که در تاریخچه، فلسفه و علل پیدایش ضابطین دادگستری و همچنین نقش ضابطین دادگستری در قانون جدید آیین دادرسی کیفری گذشت، چنین نتیجه می‌گیریم که ضابطین دادگستری را فقط قانون معین می‌کند و همچنین بایستی افراد دارای مهارت و آموزش دیده به عنوان ضابطین دادگستری انتخاب شوند. علت توجه قانون گذار به این موضوع، حساسیتی است که در تشکیل پرونده کیفری وجود دارد. در جامعه‌ای که قانون برای شخص مجرم در هر رتبه و مقامی، حسب شدت و ضعف جرم، مجازات مناسب مقرر می‌دارد، علاوه بر تنبیه مجرم، باعث ارعاب دیگران نیز خواهد شد. ریاست و نظارت بر ضابطین دادگستری از حیث وظایفی که برعهده دارند با دادستان است. کلیه ضابطین دادگستری مکلفند دستور مقامات قضائی را اجرا نمایند. متخلفین از طرف دادگاه تعقیب و به انفسال موقت از یک ماه تا شش ماه از خدمت دولت محکوم خواهند شد و حکم دادگاه قطعی است.

منابع

- حسن رحیمی، قاضی دادگستری وظایف و اختیارات ضابطین دادگستری
- ماده ۶۳ ق.ا.د.ک، منبع آیین دادرسی کیفری، دکتر رجب گلدوست جویباری، ص ۷۹
- آیین دادرسی کیفری، جلد دوم دکتر محمود آخوندی، صفحه ۳۳
- ماده ۶۳ ق.ا.د.ک، منبع آیین دادرسی کیفری، دکتر رجب گلدوست جویباری، ص ۷۹
- آیین دادرسی کیفری، دکتر رجب گلدوست جویباری، ص ۸۶